T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

COP31 TÜRKİYE ANTALYA

Sayı : 30824082-610-17089345 22 Ekim 2026
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

Mustafa Kemal Mahallesi Eskişehir Devlet Yolu (Dumlupınar Bulvarı) 9. km. No: 278 Çankaya / Ankara
İrtibat: Tel:
Faks: e-posta: elektronik ağ: www.csb.gov.tr

DENİZLİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN YASİN ÖZTÜRK'ÜN
TBMM 7/42261 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/42261
GK 131

SORULAR

Bitlis'te Nefes Alamayan Mahalleler

Bitlis merkezde, Hersan ve 8 Ağustos Mahalleleri... Yaklaşık 7 bin insanın yaşadığı bu bölgede artık sabah uyanmak, pencere açmak, çocuğunu dışarı çıkarmak bile bir cesaret meselesi haline gelmiş durumda. Çünkü bu mahallelerin yanı başına, adeta insanların yaşam hakkı hiçe sayılarak kurulan mucur (kırma-eleme) tesisi, bölgeyi yaşanmaz hale getirmiştir. Bu bir iddia değil; bu, her gün solunan havada hissedilen gerçektir.

Toz. . .

Her yere sinen, evlerin içine kadar giren, nefes borularına yapışan, çocukların ciğerine dolan o gri ölüm. . .

Gürültü...

Gecesi gündüzü olmayan, insanın zihnini kemiren, huzuru yok eden o bitmeyen uğultu...

Ve tüm bunlar, yerleşim yerlerine sadece yaklaşık 500 metre mesafede faaliyet gösteren bir tesis yüzünden yaşanıyor.

Bu nasıl bir planlamadır?

Bu nasıl bir denetimsizliktir?

Bu nasıl bir vicdansızlıktır?

Bir şehirde insanlar mı fabrikanın etrafına kurulur, yoksa fabrika mı insanların yaşam alanlarından uzak tutulur?

Burada açıkça görülen şey şudur: İnsan sağlığı, çevre ve yaşam hakkı; ekonomik çıkarların, belli çevrelerin ve kar hırsının gerisine itilmiştir.

Üstelik bu tesisin kapasitesi ve faaliyet alanı düşünüldüğünde, ortaya çıkan etkinin "küçük çaplı" olduğu iddiası da tamamen gerçeği çarpıtmaktan ibarettir. Tonlarca taşın kırıldığı, elekten geçirildiği bir tesisin; toz üretmeden, gürültü oluşturmadan çalıştığını iddia etmek, aklımızla alay etmektir.

Bugün Bitlis'te yaşanan şey sadece bir çevre sorunu değildir. Bu, doğrudan doğruya bir yaşam hakkı ihlalidir.

Devletin görevi nedir?

Vatandaşını korumak mı, yoksa onu tozun, gürültünün ve hastalığın içine terk etmek mi?

Bu sorunun cevabı artık lafta değil, somut adımlarda aranmalıdır.

Bu Bağlamda;

1) Yerleşim yerlerine yaklaşık 500 metre mesafede faaliyet gösteren bu tesise hangi bilimsel ve vicdani kriterlere göre izin verilmiştir?

2) Bu tesis için verilen "ÇED gerekli değildir" kararı hangi verilerle ve hangi saha incelemeleriyle hazırlanmıştır?

3) Bölgede yaşayan yaklaşık 7 bin insanın sağlığına yönelik riskler neden göz ardı edilmiştir?
4) Bu tesisin oluşturduğu toz ve gürültü için bugüne kadar herhangi bir bağımsız ölçüm yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçlar neden kamuoyuyla paylaşılmamaktadır?
5) Bu fabrikanın sahibi kimdir? Hangi şirket işletmektedir? Bu şirketin siyasi iktidarla herhangi bir yakınlığı, ortaklığı veya bağlantısı var mıdır?
6) Aynı tesis, herhangi bir büyükşehirde ya da turistik bölgede kurulmak istendiğinde de aynı kolaylıkla izin verilecek miydi?
7) Bitlisli Vatandaşlarımızın yaşam hakkı, başka şehirlerde yaşayan Vatandaşlarımızdan daha mı değersizdir?
8) Bu tesisin faaliyetleri nedeniyle oluşan çevre ve sağlık zararlarıyla ilgili bakanlığınızın bugüne kadar attığı somut adımlar nelerdir?
9) Vatandaşların açık itirazına rağmen bu tesisin faaliyetlerine devam etmesine kim, hangi gerekçeyle izin vermektedir?
Son olarak:
İktidar, Vatandaşının yanında mıdır, yoksa bu tesisi işletenlerin mi?

CEVAPLAR

Bitlis ili Merkez ilçesinde yapılması planlanan RN:90492 (ER:3439653) Ruhsat Numaralı II(A) Grubu 500.000 Ton/Yıl Üretim Kapasiteli Kalker Ocağı, 300.000 Ton/Yıl Kapasiteli Kırma-Eleme Tesisi ve 250.000 Ton/Yıl Üretim Kapasiteli Hazır Beton Santrali projesi ile ilgili olarak Bakanlığımıza sunulan PTD Dosyası incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

İlgili kurumların görüşleri alınmış ve dosya bu görüşler doğrultusunda sonuçlandırılarak 28.11.2023 tarihli ve E-202387 sayılı "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilmiştir.

"ÇED Gerekli Değildir" kararı verilmeden önce saha incelemesi yapılmış; gürültü, toz ve hava modellemesine ilişkin teknik hesaplamalar gerçekleştirilmiştir. Yapılan değerlendirmelerde ilgili mevzuatta öngörülen kriterlerin sağlandığı tespit edilmiş olup, teknik hesaplamalar Nihai ÇED Dosyasında yer almaktadır.

Proje kapsamında toz emisyonu kütlesel debi hesaplamaları ile kalker ocağı, kırma-eleme tesisi ve hazır beton santraline ilişkin gürültü hesapları yapılmış; ayrıca kalker ocağı ve yardımcı tesisler için Akustik Rapor hazırlanmıştır. Yapılan hesaplamalarda ilgili mevzuatta yer alan sınır değerlerin aşılmadığı tespit edilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani,birleşik ve şikayet üzerine denetimler yapılmaktadır.Yapılan denetimlerde Çevre Mevzuatında belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20 nci maddesi uyarınca idari para cezası uygulanmakta,

ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise 15 nce maddesi kapsamında kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmakta ayrıca çevre kirliliğine sebebiyet verenler hakkında Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunulmaktadır.